

в) саветовалиштем за жене — ради упућивања трудних жена и младих мајки у саветовалиште и добијања обавештења о обољењима трудних жена у последњим месецима трудноће и младих мајки, која би могла да угрозе здравље детета (туберкулоза, дуес, гонореја);

г) дејном болницом (дечним одељењем опште болнице) и децим опоравилиштем — ради праћења лечења односно опорављања деце која се упућују одкосно отпуштају из деце болнице или децејг опоравилишта;

д) просветним установама за претшколско васпитање деце — ради обавештавања о појавама заразних болести код деце (шарлах, дифтерија, морбили, пертусис итд.).

Члан 15

Здравствено-просветни рад децејг диспанзера мора бити стален и организован по утврђеном плану. Он нарочито треба да буде усмерен на подизање здравственог стања код одојлади и мале деце и на ширење хигијенско-културних навика међу становништвом у вези са хигијеном детета.

IV. Остале одредбе

Члан 16

Деци диспанзери дужни су да на одређеним формуларима састављају тромесечне извештаје и достављају их поверљивштву за народно здравље надлежног средњег односно градског (рејонског) народног одбора.

На основу приложених извештаја, поверљивства за народно здравље средњих односно градских (рејонских) народних одбора састављају тромесечне извештаје и достављају их поверљивштву за народно здравље надлежног обласног народног одбора.

Поверљивства за народно здравље обласних народних одбора састављају тромесечне извештаје и достављају их министарству народног здравља народне републике.

Министарства народног здравља народних република састављају тромесечне извештаје и достављају их Комитету за заштиту народног здравља Владе ФНРЈ, који води евиденцију о бројном стању оболеле деце на целом државном подручју.

Члан 17

Образац за извештаје из претходног члана прописује Комитет за заштиту народног здравља Владе ФНРЈ.

Поверљивства за народно здравље средњих односно градских (рејонских) народних одбора снабдеваће овим образцима децејг диспанзере.

Члан 18

Упутства за извршења овог правилника даваће, по потреби, Председник Комитета за заштиту народног здравља Владе ФНРЈ.

Члан 19

Овај правилник ступа на снагу даном објављивања у „Службеном листу Федеративне Народне Републике Југославије“.

Бр. 11321

3 октобра 1949 године

Београд

Министар — Председник Комитета
за заштиту народног здравља
Владе ФНРЈ,

до Павле Грегорић, с. р.

704.

На основу чл. II Уредбе о откупу и расподели сирових животињских кожа и чл. 9 тач. 7 и чл. 33 Уредбе о субвенцији и спречавању сточних зараза, а у споразуму са Министром лане индустрије ФНРЈ, прописује

П РА В И Л Н И К О ДЕЗИНФЕКЦИЈИ СИРОВИХ КОЖА

Опште одредбе

Члан 1

У циљу спречавања (развојенија) сточних зараза и заштите становништва од заразних болести које се могу преносити и на људе, кожама замљаних, угнутих или убијених животиња, наведених у чл. 2 Уредбе о откупу и расподели сирових животињских кожа, поступаће се по прописима овог правилника.

Члан 2

Поверљивство за пољопривреду средњег (градског) народног одбора дужно је да извештава станицу за откуп кожа (даље у тексту — откупну станицу) свога подручја о постојању заразних болести или сумња да постоји зараза на подручјима појединих месних народних одбора.

За сваку кожу која не потиче са кланице откупна станица затражиће потврду од извршног одбора месног народног одбора да је пореклом од здраве животиње, замљане за људску храну, и задржаће ту потврду у архиви под бројем под којим је и кожа заведена. Уколико се кожа преузме без ове потврде, поступиће се по ставу 2 чл. 6 овог правилника.

Члан 3

Откупна станица је дужна да води евиденцију о пореклу преузетих кожа (име сопственика, место становања са ознаком улице и бројем куће, и срез) и да сваку кожу обележи редним бројем евиденције.

О кожама, за које се сумња да су заражене, водиће откупна станица посебну евиденцију до дезинфекције односно до уништења, или док се не установи да су незаражене.

Ако се утврди да су коже за које се сумња да су заражене заиста заражене, откупна станица ће извести поверљивство за пољопривреду средњег (градског) народног одбора о утврђеној болести, са ознаком порекла коже.

Члан 4

При преузимању кожа угнутих или убијених животиња, откупна станица тражиће од сопственика кожа потврду од извршног одбора месног (градског) народног одбора, у којој мора бити наведена болест од које је животиња угнула односно због које је убијена.

При отпремању кожа, откупна станица је дужна дирекцији фабрике, којој упућује коже, уколико има заражених кожа или се сумња да су заражене, доставити извештај у којем ће рећи: које коже су заражене, или се сумња да су заражене, којом заразном подручје месног народног одбора са кога потичу те коже, као и да ли на томе подручју има какве заразе, или постоји сумња да каква зараза постоји.

Члан 5

Орган који зна, да је у складнице кожа отпремљена кожа која потиче од животиње заражене неком од зараза, наведених у чл. 9 овог правилника, дужан је да о томе одмах извести откупну станицу.

Откупна станица, у смислу предњег става, је дужна да, на основу података евиденције о преузимању силових кожа, пронађе заражену кожу и да је уништи, или да извести предузеће коме је заражена кожа отпремљена.

Члан 6

Коже животиња, код којих је установљена заразна болест: слинашка и шнап, овчије богиње, шуга, бруцелоза, мелитококоза или контагиозна агалактија, као и коже животиња које потичу са терена зараженог неком од тих болести, морају се до дезинфекције држати у засебно одлеђу или отпремати одвојено од других кожа.

Коже које потичу од неконтролисаног клада, затим коже за које се не може издати потврда да потичу од незаражених животиња, или које су у складште допремљене без потврде о пореклу и здравственом стању животиња морају се сместити одвојено од других кожа и као сумњиве да су заражене испитати.

Члан 7

Испитивање кожа врши се у дијагностичком заводу.

Откупна станица је дужна да у циљу испитивања пошаље дијагностичком заводу од свежих и сланих кожа остатке меса или железаног ткива са месине, у величини јабучке, а од сувих и сланих кожа на којима нема остатака меса или железа, комад коже у величини девет дјана, и то са руба коже, по могућности од главе.

Ако се дијагностичким испитивањем установи да кожа потиче од животиње која није била заражена болешћу која се може пренети кожом, поступиће се као са кожама за које постоје потврде да су од незаражених животиња.

Ако се установи да кожа потиче од животиње која је била заражена неком од болести, наведених у чл. 6 и 9 овог правилника, које се могу кожом пренети, поступиће се по прописима овог правилника, према врсти заразе која је утврђена.

Члан 8

Ако се у складшту или у фабрици коже утврди да је нека кожа заражена прострелом, мора се одмах уништити, а све друге коже које су са зараженом биле у непосредном или посредном додиру дезинфиковати.

Дирекција фабрике, односно руководиоци откупне станице известиће најкраћим путем надлежно повереништво за полипривреду средског (градског) завода одбора о постојању заразе прострела, са назначењем продавца кожа и подручја месног (градског) изабраног одбора са кога заражена кожа потиче,

Уништавање коже

Члан 9

Забрањено је скидање кожа са животиња које су угинуле или убијене због заразних болести: прострела, шуптавица, сакагије, беснила, ковеће куге, плућне заразе код говеда, инфекциозне амебије код конитара, афричке сакагије, заразне узетости свиња или туларемије, као и са животиња за које се сумња да су биле заражене којом од ових болести.

Лешени животиња морају се са кожом учинити нешкодљивим. Исто тако учиниће се нешкодљивим и скинуте коже, ако се после скидања утврди да је заклана или угинула животиња била заражена неком од зараза наведених у ставу 1 овог члана.

Члан 10

Лешени животиња ће се учинити нешкодљивим спаљивањем или бацањем у јаме-гробнице или закопавањем два метра дубоко, у суво тле, уз претходно исечавање на више места и поливањем са 5% хлорним кречом или техничком сумпорном киселином.

Дезинфекција кожа

Члан 11

Дезинфекција кожа се врши под надзором ветеринарског стручњака. Ако је кожа заражена болешћу која се може пренети на људе, дезинфекција се врши под надзором ветеринарског стручњака и органа санитарне инспекције.

Ако постоји могућност за дезинфекцију, исту треба обавити при скидању коже или у откупној станици.

Члан 12

Сирове коже које су биле у додиру са кожом која потиче од животиње заражене прострелом, дезинфиковаће се стављањем: у 1% солу киселину (HCl) са 15% раствором кухињске соли (NaCl) или у 0,5% натријеву лужину (NaOH) са 15—20% раствором кухињске соли (NaCl). У једном од наведених раствора коже остају најмање 48 часова.

Члан 13

Коже животиња заражених неком од болести, наведених у чл. 6 овог правилника, или оних за које постоји сумња да су заражене неком од тих болести, дезинфиковаће се на следећи начин:

а) код слинашке и шнапа јаким сољењем коже (по упутству Министарства индустрије ФНРЈ од 18 априла 1947 године) уз додатак најмање 2% калциниране соде, у чему кожа мора стајати најмање 14 дана;

б) код овчијих богиња, шуге, бруцелозе, мелитококозе или контагиозне агалактије сушењем коже, док не буде потпуно сува, то јест док јој реп и уши сасвим не стврду, с тим да сушење не може трајати мање од 60 дана, или сољењем, и то: на 100 кг коже 50 кг соли (NaCl) која је претходно донатурисана са 2% калциниране соде, рачунајући од тежине соли, у чему кожа мора остати најмање 30 дана.

Члан 14

Ако се кожа заражена или она за коју постоји сумња да је заражена којом од болести, наведених у чл. 6 овог правилника, не може прописно дезинфиковати или отпремити, у фабрици за прераду кожа на начин прописан у чл. 18 овог правилника, мора се уништити на месту где је скинута са животиње.

У случају да се унапред зна да нема могућности за извршење прописане дезинфекције, нити за правилно преношење, забрањено је скидање коже са животиње.

Члан 15

Просторија у којој је лежала кожа заражена или сумњива да је заражена, дезинфиковаће се комбиновано, и то: гасом формалдехида, кречењем шивова и рубањем патоса врелим шећем. Прибор се искувава у 2% раствору каустичне соде најмање 30 минута.

Члан 16

Просторије складишта откупне станице из којих потичу заражене коже, као и превозна средства откупне станице (камиони, кола и сл.) на којима су зара-

жене коже превожене, дезинфиковаће се на начин предвиђен у чл. 15 овог правилника.

Ако се у просторијама складовита одређеним за дезинфекцију патлава коже, оне се морају пре дезинфекције привремено преместити у друге просторије, које ће се такође после испражњивања дезинфиковати.

Члан 17

Магацински и транспортни радници, као и радници који обављају дезинфекцију, морају бити заштићени обућом, кепама, рукавицама и маскама од гуме.

Члан 18

Ако се у циљу дезинфекције, коже из разних делова истог зараженог места или из разних места истог зараженог круга преноса до одређеног простора или просторије на подручју зараженог места односно круга, до откупне станице, или до фабрике за прераду коже, морају се преносити у непронетивним судovima (метална канти или гандули обложени лимом и сл.) из којих не могу испадати делови коже, длаке и сл., нити може цурити кроз или каква друга течност.

У недостатку лимених судова могу се употребити гандули од дрвета најмање 1 пол дебелине, који морају бити на саставцима и чворовима добро накатранисани, да не могу пропустити течност.

Члан 19

После отпреме кожа празни судови се морају дезинфиковати, а затим добро очистити.

Дезинфекција судова врши се код слинашке и шапа са 2% натријевом лужином или врелим шећер, а код осталих заразних болести, изузев прострала, са 2% калоритом или којим другим дезинфекционим средством истог дејства.

Ако је у истом суду са осталим кожама отпремљена и кожа заражена прострелом, дезинфекција ће се извршити са 5% калорита.

Члан 20

Кафилаерије и друга предузећа која се баве прерадом животињских лекова у техничке сврхе, дужни су да имају уређаје за дезинфекцију коже. Сваки уређај треба да имају и клавнице и серум заноди.

Члан 21

Забрањено је страним лицима да за време дезинфекције коже долазе у додир са кожом.

Лица запослена око преузимања, преношења и дезинфекције коже заражених и оних за које се сумња да су заражене као и лица која случајно дођу у простор где се такве коже налазе, морају добро очистити и дезинфиковати руке, одећу и обућу. Приступ животињама до места где се врши дезинфекција мора бити онемогућен.

После извршене дезинфекције коже, дезинфиковаће се и простор односно просторија где је дезинфекција вршена као и прибор који је при томе употребљаван, у смислу чл. 15 овог правилника.

Члан 22

Забрањено је на рампама за утовар и истовар стоке вршити утовар и истовар коже заражених и оних за које се сумња да су заражене, без обзира да ли су дезинфиковане или нису.

Казнене одредбе

Члан 23

Уколико радња не садржи елементе кривичног дела, руководиоци фабрике за прераду коже и откупних станица, као и остали службеници и лица која се не буду придржавала прописа овог правилника казниће се по чл. 25 Уредбе о сузбијању и спречавању сточних зараза.

Завршне одредбе

Члан 24

Дезинфекција коже заражених или за које постоји сумња да су заражене сивњском кугом или врелим ветром биће регулисана посебним прописом.

Члан 25

Овај правилник ступа на снагу даном објављивања у „Службеном листу Федеративне Народне Републике Југославије“.

Бр. 20071

16 септембра 1949 године

Београд

Министар пољопривреде ФНРЈ,
инж. Мијалко Тодоровић, с. р.
Спораузам,

Министар лаке индустрије ФНРЈ,
Јосип Пави, с. р.

705.

На основу чл. 2 Закона о допуни Закона о таксама („Службени лист ФНРЈ“ бр. 104/47), а у складности са Претседником Владе ФНРЈ, доносим

РЕШЕЊЕ

О ОСЛОБОЂЕЊУ ЗАДРУГА И ЊИХОВИХ САВЕЗА ОД ПЛАЋАЊА ТАКСА

I. Задруге и њихови савези ослобођавају се плаћања такса, и то:

- 1) за све списе и радње око њиховог оснивања;
- 2) за осеравање првих депонованих потписа чланова управног одбора; и
- 3) за потврђивање њихових књига и правила.

II. Сељачке радне задруге ослобођавају се плаћања свих такса.

III. Ово решење ступа на снагу осмог дана по објављивању у „Службеном листу Федеративне Народне Републике Југославије“.

Бр. 32671

11 октобра 1949 године

Београд

Министар финансија ФНРЈ,
Добриковић Радосављевић, с. р.
Сагласан,

Претседник Владе ФНРЈ
и Министар народне одбране,
Маршал Југославије
Јосип Броз-Тито, с. р.